

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Derde druk.

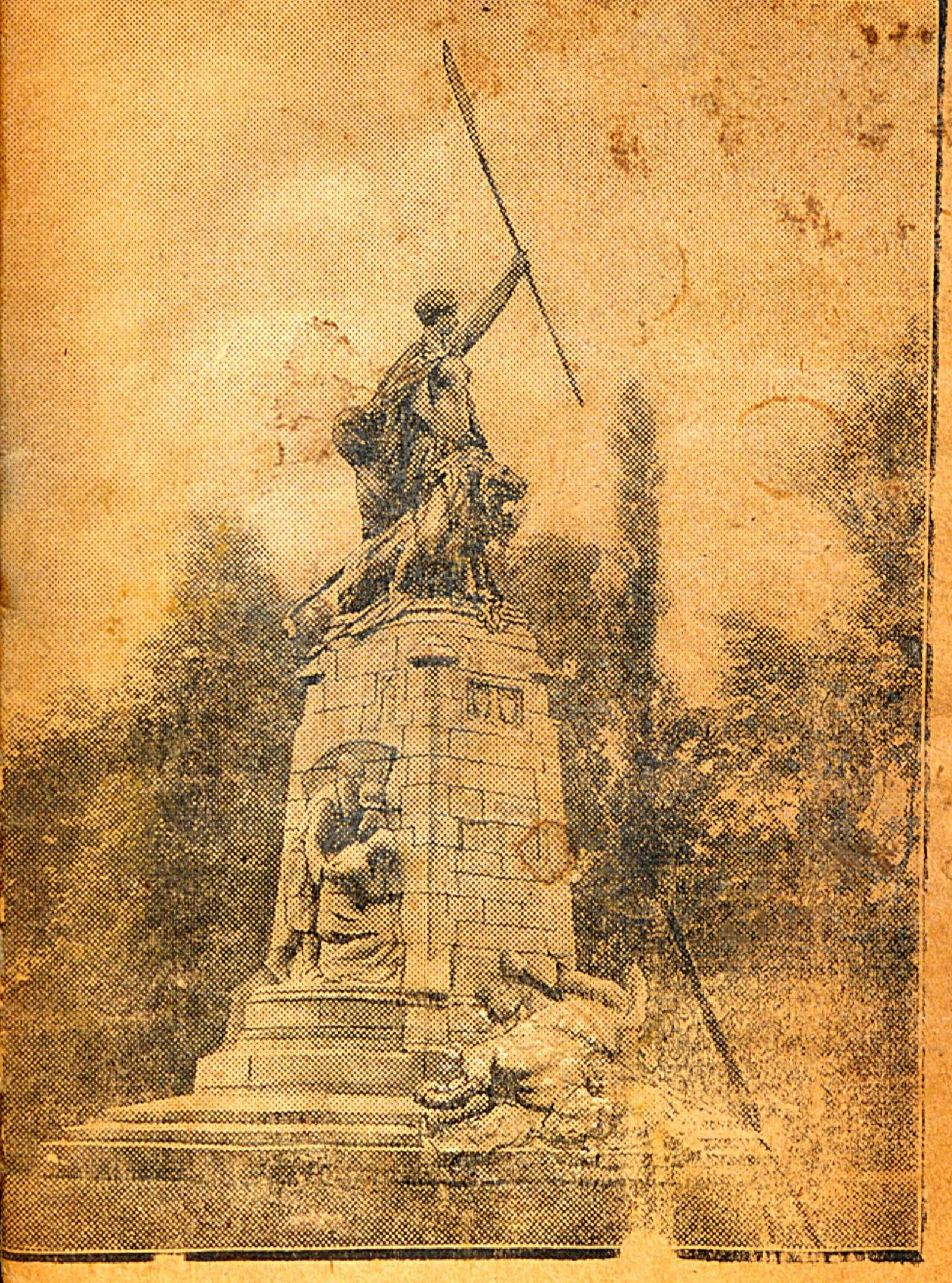
Nr. 163.

A. HANS.

De Slag der Gulden Sporen

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

DE SLAG DER GULDEN SPOREN

I.

Willem van Saaftinge, monnik in de abdij van Ter Doest bij Lissewege, ten Noorden van Brugge, was klaver aan 't maaien. Boer Wauters, rentmeester van den heer van Sijssesele, kwam op hem af. ...

— Wat wil die gierige valschaard van mij ? vroeg Willem van Saaftinge zich af.

— Goeden dag, broeder ! groette Wauters. 't Is wreed te Brugge, hé ? Al de Franschen en leliaarts zijn vermoord geworden.

— Dat heb ik gehoord, antwoordde de monnik. Had den de Klauwaarts zich niet geweerd, dan waren er honderden Vlamingen te Brugge gedood. Het ging er hard om hard. En de Franschen moeten maar uit Vlaanderen weg blijven. Ze speelden hier meester en Vlamingen wilden vrij zijn.

— Dat zeg ik ook, hernam Wauters. Ik ben ook een Klauwaart.

— Sedert wanneer ? vroeg Willem van Saaftinge spottend.

— Ik ben altijd een goede Vlaming geweest dat weet ge toch wel, broeder.

— Zeg eens, sta mij niet voor den gek te houden. Gij dient als een hond den heer van Sijsssele, die de Franschen hielp binnen halen en het volk verdrukt. En gij hebt daar aan hard meegeholpen.

— Ze spreken veel kwaad van me. O, broeder Willem gij kent veel Klauwaarts. Zeg hen, dat ik ook van de partij ben. Dat ze me toch geen kwaad doen.

— Wauters, ik wil u een goeden raad geven. Maak dat ge weg komt, want de Klauwaarts zullen het volk hier ten strijde roepen. En ze weten dat gij de knecht van een leliaart zijt !

— Maar hoe kan ik vluchten ! Dan moet ik mijn hoeve verlaten ! En hoe zou ik alles meenemen ?

— Dat moet gij weten, man.

— Ik ben al ziek van onrust ! kloeg Wauters. Ik kan niet slapen, Ik heb pijn aan mijn hart. Ik zit 's nachts recht op mijn bed en kan soms haast geen adem halen.

— Ge zijt bang voor uw geld. Dat is het, Wauters. Maar zoudt ge niet beter eens aan al het kwaad denken dat ge bedreven hebt ?

— Ik kwaad bedreven !

— Ge ziet me toch voor geen onnoozelaar aan ?

Ik zou het niet weten, hoe ge de arme menschen woekerprijzen liet betalen voor een hoefje, een stukje land, hoe ge een deel van hun mageren oogst afnam. en al mee: o.

— Ik moest de rechten van den heer van Sijsssele handhaven.

— En uw geldkoffer vullen !

— Neen broeder Willem ! Dat vertellen de menschen, wel, maar het is niet waar...

En Wauters sprak eenigen tijd voort om zich te verdedigen. Maar eensklaps riep hij uit :

— Wat voor menschen zijn dat ginder ?

Willem van Saaftinge keek op.

— O, dat zijn Klauwaarts, zei hij kalm. Pas maar op jongen !

— O, wat tijden, wat tijden ! kreunde Wauters. Zeg hun dat ik altijd een goede Vlaming zal zijn.

Wauters liep snel heen.

— Die lafaard is bang, mompelde Willem.

Een bende Bruggelingen naderde. Twee jonge lieden voerden ze aan. De eene heette Arnold, en was een neef van Jan Breydel, den deken der Brugsche beenhouders, en de andere Flip, knecht van Jan Breydel.

Eenige dagen geleden hadden de getergde Klauwaarts de Franschen en leliaarts te Brugge gedood. De Franschen hadden toen (1302) Vlaanderen bezet en Jacobdu Chatillon was door den Franschen koning tot landvoogd benoemd.

Chatillon had nog de vlucht uit Brugge kunnen ne-

nemen (1). En men wist dat hij nu in Frankrijk een leger verzamelde, om wraak te plegen.

In vele plaatsen van Vlaanderen waren nog Franschen als in het kasteel van Wynendale (2), van Cassel (3), van Kortrijk en andere.

De Vlaamsche partij wilden ook de Franschen verjagen en met een sterk leger de Franschen afwachten.

Daarom riep men nu de burgers uit de steden en de boeren uit den lande ten strijde. En daarvoor bevond zich die bende van Filips en Arnold ten noorden van Brugge.

Willem van Saaftinge wuifde hen toe. Arnold en Flip kwamen den leekbroeder goeden dag zeggen.

Flip, Breydel's knecht, droeg een doek om het hoofd.

— Gewond ? vroeg Willem.

— Ja, maar 't is bijna genezen, antwoordde Flip. Toen we de Franschen achterna zaten, zagen we binnen Brugge, Hein, den spion der Franschen, hier uit de buurt.

— Ja, ik ken den nietwaard.

— Wel, hij sprong in een gracht om ons te ontkomen en ik wipte hem achterna ; maar Hein was eer aan den overkant dan ik, en hij smiet een grooten steen naar me. Hij trof me aan 't hoofd. En ik zou verdronken

(1) Dit kasteel bestaat nog bij Torhout.

(2) Zie Nr. 162 : « Jan Breydel ».

(3) Toen een Vlaamsche stad, nu in Noord-Frankrijk. Men spreekt er nog Vlaamsch.

geweest zijn, had de brave Arnold mij niet uit het water gehaald. Ik heb dan een dag te bed gelegen, maar nu ben ik alweer op de been.

— Wat nieuws te Brugge ? vroeg broeder Willem.

— Wel een kleinzoon van onzen gevangen graaf is aan gekomen, Willem van Gullik. Hij is een priester, maar nu zal hij voor een tijd krijgsman worden en de Vlamingen aanvoeren. Hij roept met Jan Breydel de mannen van het Westland op. En we gaan het kasteel van Wynendale nemen.

— Ja, sprak nu Arnold en we roepen hier de strijders op. Maar tegelijkertijd zouden wij ook Hein, den spion, bij de lurven willen pakken.

— Eergisteren heb ik hem voorbij zien komen met den heer van Sijsssele, vertelde Willem van Saaftinge.

— Dus hij is in de streek ?

— Misschien zijn ze al naar Zeeland gevlucht. Zeg vrienden, als de groote strijd geleverd moet worden, zal ik mee doen, verzekerde de monnik. Ik kan hier niet rustig blijven, als de vrijheid van Vlaanderen op het spel staat.

De kleine bende trok naar de hoeve van Wauters. Arnold en Filips hoopten den heer van Sijsssele en Hein, den spion te vangen. De heer van Sijsssele had veel onrecht gepleegd. Hij deed als vele edelen met de Franschen mee. En Hein spionneerde om een Judasloon voor de Franschen.

De heer van Sijsssele en Hein konden aan de Franschen mededeelen, wat er te Brugge werd gedaan voor

den strijd. Dat moest men verhinderen. De bende begaf zich naar de hoeve van Wauters.

Een vrouw smeekte reeds aan de deur om genade en deernis. 't Was Wauters nicht, de eenige familie van den rentmeester.

— We zullen uw leven sparen, zei Arnold, maar dan moet ge de waarheid zeggen, Zijn den heer van Sijsssele en Hein, den strandlooper, hier ?

— Neen, heer, waarlijk niet... Gisteren verlieten ze ons huis toen ze hoorden, dat de Bruggelingen naar deze streek kwamen. De heer van Sijsssele wilde met een schuit weg varen, maar Hein weigerde, vervolgde ze. De Franschen komen spoedig terug, zei Hein en dan kan ik veel geld verdienen. Ik geloof dat nu den strandlooper in 't klooster zal zijn !

— In Ter Doest ?

— Neen, in 't klein gesticht, dat ginder tegen de duinen staat. Zie, ik heb u alles verteld. Toon medelijden met een oude vrouw !

— Waar is Wauters, den rentmeester ? vroeg Flip.

— Ook weg... ach ! doe hem geen kwaad... mijn neef is zoo goed... Hij is geen leliaart, hij is trouw aan den graaf....

— Dat vraag ik niet ! Waar is hij ?

— In den kelder... ach, brave lieden !...

Maar Flip nam de vrouw tamelijk onzacht bij den arm en gebod :

— Wijs ons den weg, als ge uw leven bemint !

Bevend gehoorzaamde ze. De kelderdeur was van

binnen gegrendeld. Maar weldra lag ze plat en de Bruggelingen stormden naar beneden. De gierige Wauters bukte zich klagend over een ijzeren kist, als wilde hij deze met zijn lijf beschermen. Hij smeekte om genade. Zijn gelaat was geheel verwrongen, de oogen puilden schier uit hun kassen.

— Wat zit er in die kist, oude schaper ? vroeg Flip, den rentmeester ruw op den vloer trekkende. Doe ze eens gauw open !

— Deernis, deernis ! Mijn spaargeld... o, zoo weinig... met zwaren arbeid verdiend, en stukje voor stukje bewaard tegen den ouden dag ! kermde de vrek, de handen uitstekend naar zijn schat.

— Geschraapt... gestolen !... schreeuwde een boer, die bij de Bruggelingen was. In die kist... daarin vindt ge bloedgeld, gestolen van weduwen en weezen.

— We zullen die kist aanslaan als geld voor den oorlog, sprak Flip. Dat zal voor dezen deugniet de beste straf zijn.

— Mijn geld, mijn geld ! huilde Wauters. Ach... maak mij niet ongelukkig... mijn spaargeld, moet ik in mijn ouden dag gebrek lijden ? Die man liegt... ik ben altijd goed geweest en gaf ieder 't zijne !...

— Wat, wreedaard, lieg ik ! stoof de boer op. Durft ge dat zeggen ? Moet ik getuigen halen ! Wie ? De weduwe van Jaap, den visscher, die ge uit haar hut verjoeg met de arme kleine, met een wichtje van nog geen jaar oud ? De weezen van Bartel, die in den Winternacht langs 't strand zwierven, van hun vaders

hof verdreven, omdat gij Bartel woekergeld leendet ? De grijze Baldwin, die gij mishandeltet zoodat hij verminkt is.

— Genoeg, genoeg ! viel Flip in. Dit geld moet naar Brugge !

— Neen, neen, gilde Wauters, en als klauwen sloeg hij met zijn vingers op het deksel. Neen, 't is mijn eigendom... Laat het mij behouden, ik ben een Klauwaart.

Maar Breydel's knecht stootte den ellendeling weg.

— Mij dunkt, hij moet hangen, sprak Arnold. O, Breydel had hem eens tot den galg veroordeeld. De heer van Sijsssele kwam nog juist in tijd om den schelm te verlossen. Uitgesteld is niet verloren. Deze Wauters heeft zich dikwijls willen wreken.

Doch de straf werd al voltrokken. De vreeselijke ontroering. De angst om zijn geld en om zijn leven, doodde den reeds ziekelijken man. Met een gil viel hij voorover en toen Flip hem omkeerde was de rentmeester een lijk.

De geldkist werd met vereende krachten naar boven gesleurd. Het lichaam liet men beneden.

Terwijl zijn makkers nog op de hoeve bleven, ging Arnold alleen voort. Hij moest Hein ontdekken en daarom wilde hij 't klooster bij de duinen bespieden. Hij bereikte het gesticht. Van achter een boom loerde Arnold naar een gebouw. 't Scheen wel uitgestorven. Plotseling hoorde hij een geritsel. Hij wende snel 't hoofd en eensklaps ontdekte hij den rooden kop van

Hein, den strandlooper. De vos bespiedde hem op zijn beurt. Hein wilde vluchten maar 't was te laat. Arnold bereikte hem en sloeg hem neer.

— Eindelijk heb ik u ! riep breydel's neef. Het geluk dient mij ! Waar is de heer van Sijsssele ?

— Ik zal alles zeggen, wat ge begeert te weten, doch dood mij niet ! kermde Hein. Wilt ge de verblijfplaats kennen van den heer van Sijsssele ? Daar in het klooster. Er is een onderaardsche gang, langs waar men ontvluchten kan. Ik zal u wijzen waar ze uitkomt.

Maar onder het spreken was Hein recht gestaan en nu schoot hij tusschen de beenen van Arnold weg. Arnold tuimelde omver.

Zijn verrassing duurde niet lang. Arnold snelde den ellendeling achterna. Rond het klooster stond een boschje, maar hoe hij ook zocht, nergens kon hij Hein ontdekken. Spijtig en droevig keerde hij naar zijn makkers terug. De strandlooper had zich in een hollen boom verborgen... Zijn holle kop verscheen boven den stam.

— Hij is weg ! juichte de schelm. Nog eens ont snapt. Beter opgepast Hein jongen... onkruid vergaat toch wel niet, maar toch opgelet !

Arnold vertelde alles aan Flip.

— Sa, mannen niet ver van hier schuilt nog een le liaart, die reeds honderdmaal den dood verdiend heeft. Wij gaan naar 't klooster ! riep Flip.

Op Flip's geroep, kwam een monnik naar buiten.

— Wat begeert ge vroeg hij.

— Den leliaart dien ge herbergt, antwoordde Flip.

— Vrienden, ik ben een Klauwaart als gij en zal u niets vergen. Onze abt heeft inderdaad een heer geherbergd. Doch niemand der kloosterlingen wist dat deze een Leliaart was.

— Ge had het toch wel kunnen begrijpen, na alles wat er in Brugge geschied is. Maar jongens, komt, we zullen dien verfranschten vlaming zelf uit het klooster halen.

De kleine bende trad door het hek. Thans kwam de abt voor.

— Spaar u de moeite van het onderzoek ! zei hij. Mijn gast is gevlucht.

— Waarheen ?

— Nooit zult gij mij die bekentenis ontwringen, her-nam de overste op waardigen toon. Weet gij dan niet dat de wet der gastvrijheid in Vlaanderen heilig is? Wie mij een onderkomen verzoekt, krijgt het en zou ik valsch een weerlooze aan zijn vijanden overleveren ?

Sommige jongelingen morden luide, maar Flip gebood stilte en riep :

— Vrienden, de abt spreekt eerlijke taal. Laten wij die eerbiedigen !

En zich tot den abt wendende, vroeg hij :

— 't Is dus overbodig het klooster te doorsnuffelen ?

— Gansch overbodig. Niemand buiten mijn monniken bevinden zich in het gesticht

— Dan is de Leliaart door den geheimen gang ge-

vlucht, schreeuwde Arnold. Hoe dom, dat ik niet eerder aan de inlichtingen van den ellendigen strandlooper dacht. Komt vrienden zoeken wij den omtrek af.

En inderdaad zocht den heer van Sijssele zijn heil in de vlucht langs den onderaardschen weg. Toen men hem meldde dat een bende Klauwaarts voor het klooster stond, liet de benauwde Leliaart zich haastig door den abt naar den geheimen uitgang geleiden. Niet ver van de duinen geraakte hij weer in de frissche lucht. Haastig beklom hij een der zandheuvels. Op het strand lag een kleine boot.

— Ik zal op zee veiliger zijn, en dan land ik ergens in Zeeland, dacht de heer van Sijssele.

Met veel moeite sleurde hij het vaartuig naar het water. Twee vrouwen, een oude en een jonge, blijkbaar moeder en dochter snelden toe.

— Wat beteekent dat ! riep de eerste. Blijf van ons schuit !

— Achteruit of ik dood u ! kreet de edelman.

Och, menschen, laat mij uw boot gebruiken, ge moogt op een goede belooning rekenen ! »

— Ik herken u ! kreet de oudste vrouw. De heer van Sijssele vlieden ! Ha, de verdrukker is tam geworden, hij heeft als een opgejaagd konijn. Bet, rep u, er zijn Klauwaarts langs de kust, meld hun dat een Leliaart in hun net zit !

— Verwenschte heks... weg of ik dood u ! tierde de vluchteling, rillend van angst bij de gedachte aan zijn vervolgers.

De vrouw was in de boot gesprongen. De heer van Sijsssele wilde ook in 't vaarttuig stappen, maar plotseling stak de vrouw dit van den kant, zoodat de heer van Sijsssele achterover rolde. Intusschen rende Bet het quin op. De edelman raasde van spijt en woede. Het laatste redmiddel werd hem ontnomen. De boot doolberde op de golven. De oude vrouw hief een roeispaan op en kreesch :

— Kom niet nader, of ik sla u neer !
Dan met een woesten angstkreet, gelijk een wild dier dat door zijn jagers omringd wordt, stormde de verneederde edelman weg, het strand langs.

— Daar loopt hij ! klonk het eensklaps.
De Klauwaarts verschenen op de duinen, en snelden den heer van Sijsssele achterna. 't Werd een wilde jacht nu. De Klauwaarts toch gebruikten taktiek. Eenigen hunner waren langs de landzijde der duinen voortgesneld, beklommen het duin, renden over het strand en sneden den vluchteling den pas af.

De heer van Sijsssele had thans geen anderen uitweg dan de zee !... Sidderend, bijna schreiend van wanhoop bleef hij staan. Hij zag wit als kalk, zijn gelaat verwrongen. Een dapper strijder zou zich verdedigd hebben en met het zwaard in de vuist gestorven zijn. Maar de Leliaart was een lafaard ! Hij viel op de knieën en smeekte met gevouwen handen om genade.

Roepend en tierend omringden de vervolgers hun slachtoffer. Arnold sprong op den gevangene toe en schreeuwde hem vlak in 't gelaat :

— Bah ! verfoeilijke kerel ! Nu knielt ge voor den Klauwaart !

Het volk was getergd, verdrukt tot in 't ondragelijke toe. Nu barstte de haat los... de haat tegen de heeren, die in stede van beschermers tirannen geweest waren ; tegen Leliaart die het volk, handen en voeten gebonden, aan een vreemden vorst wilden overleveren.

— De heer van Sijsssele is in de handen van de Klauwaarts ! rolde het langs de kust.

De heer van Sijsssele ! Lang, zeer lang, was een naam geweest die schrik verwekte bij de arme lieden in geheel 't Noorden van Vlaanderen.

— Hij is in de handen der Klauwaarts ! galmde het weer.

Uit de hutten met rieten daken, uit hoefjes, van alle zijden snelden dorpelingen toe, om den gevangene te zien.

Gebalde vuisten werden opgestoken. Het kustvolk dat altijd tot de meest vrijheidminnende bewoners van Vlaanderen behoorde, had de verdrinking van den adel met verkropte woede gedragen. Nu brak die woede los.

— Ter dood, ter dood ! schreeuwde een visscher.

De heer van Sijsssele lag geknield. Schuw keek hij naar de dolle menigte. Hij wilde om vergiffenis smeeken maar vond de kracht niet, één woord uit te brengen. 't Angstzweet parelde op zijn voorhoofd.

Maar Arnold zei dat de edelman als gevangene mee

naar Brugge moest. En de heer van Sijssele werd op een kar geladen naast de geldkist van Wauters.

De heer van Sijssele verscheen voor de schepenen. Na de Brugsche metten had het volk zijn kasteel vernield. Nu werd de Leliaart om zijn verraad jegens Vlaanderen ter dood veroordeeld en onthoofd.

II.

De graaf van Vlaanderen, Gwijde van Dampierre, was gevangen in Frankrijk. Toen hij Vlaanderen verliet gaf hij zijn degen ter bewaring aan den heer van Moerzeke. Willem van Gulik, kleinzoon van den graaf, kwam bij den heer van Moerzeke.

— Gij bezit den degen van mijn doorluchtigen grootvader, graaf Gwijde van Dampierre ? vroeg Gulik.

De edelman geleidde zijn hoogen gast naar de wapenzaal, alwaar de degen op een eereplaats hing.

Willem van Gulik gespte den degen aan.

— Met uw verlof, edele heer... ik zie mij verplicht u dat wapen terug te vragen. 't Werd mij door den graaf toevertrouwd, sprak de heer van Moerzeke ongerust.

— Mijn grootvader zucht onrechtvaardig in de gevangenis. Om hem te bevrijden, om zijn volk te redden van 't vreemde juk, heb ik mijn studieboeken verlaten, mijn geestelijk kleed voor dit harnas verwisseld. Het slagveld is nu mijn school en dezen degen mijn staf. De graaf van Vlaanderen zal mijn daad goedkeuren. Waar ik tijdelijk zijn plaats vervul, mag ik ook zijn degen dragen.

En Willem van Gulik bleef den degen voeren tot Vlaanderen vrij was.

's Graven kleinzoon hield zijn intrede in Brugge en de burgers ontvingen hem met liefde. Doch 't was nu geen tijd om te feesten. Onmiddellijk werden krijgsplannen ontworpen.

Weldra kwam een andere dappere overste, Gwijde van Namen, 's graven's zoon, en ook hij werd met gebubbel begroet.

Snel werd Vlaanderen van de vreemdelingen bevrijd. Langs Ghistel, Nieuwpoort en Hondshoote trokken Willem van Gulik, Pieter De Coninck en Jan Breydel naar Winoksbergen. Overal volgden burgers en boeren 't vaandel der Klauwaarts. De Leliaarts sloegen verschromt op de vlucht. De Fransche bevelhebber van Winoksbergen vloot met leger reeds voor de komst der Vlamingen. De bewoners van Kassel liepen juichend 's graven kleinzoon tegemoet; het kasteel dezer stad kon echter niet veroverd worden. Wel viel na een belegering van drie weken het slot van Wynendale, de Fransche bezetting gaf zich over Gwijde van Namen zuiverde Ieperen en Kortrijk van vijanden. Het kasteel van Kortrijk bleef in de Fransche macht.

Jacob du Chatillon was naar Parijs gesneld. Bij 't vernemen van hetgeen er te Brugge gebeurd was waren de koning en de koningin woedend.

Filips de Schoone zwoer de Metten bloedig te wreken. Joanna van Navarre noemde de Vlaamsche vrouwen zeugen, hun kinderen varkens, welke men met zwaarden doorsteken moest; de honden, dat waren de mannen, gebod ze, dood te slaan!

Een schitterend leger werd onmiddellijk verzameld. De neef van den koning, Robrecht van Artois, voerde hen aan. Pierre Flotte, Jacob du Chatillon en nog andere hooge edelen voerden het bevel over de verschillende afdeelingen.

En het Fransch heir was sterk. Alle ridders waren er. En, o, schande, ook veel Vlaamsche edelen, Leliaarts, nemen dienst bij de Franschen.

Het kasteel van Kortrijk was in de macht der Franschen gebleven. Jean de Lens voerde er het bevel over. Gwijde van Namen ging de sterkte belegeren. Het kasteel stond bij de stad. De Vlamingen bestookten het fel en de toestand der Franschen werd schier onhoudbaar.

Jean de Lens gelukte er in een bode naar 't Fransche leger te zenden. Hulp was dringend noodig, zoo men het slot wilde behouden.

Maar ook de Klauwaarts hadden hun spionnen. Deze berichten de nadering van het Fransche leger. Willem van Gulik, die nog altijd het kasteel van Kassel omringde, trok naar Kortrijk af. En 't geheele leger der Vlamingen vereenigde zich in de Leyestad.

Te Gent heerschten nog de Leliaarts. Het volk liep er samen en wilde Gent verlaten, om de Klauwaarts te helpen. Maar de Leliaarts hielden de poorten geslo-

ten. Het oproer werd in bloed gesmoord. Jan Borluut geraakte met 700 Klauwaarts buiten de stad en trok naar Kortrijk.

Het Fransche leger trok dan naar Vlaanderen. Robrecht van Artois voerde het bevel zijner wreede vorstinne uit. Doorsteek de zeugen en de varkens met zwaarden, slaat de honden dood ! Deze onmensche-lijke bevelen werden uitgevoerd.

Bloed en vlammen kleurden den weg, dien 't Fransche heir volgde. De mannen waren naar Kortrijk getogen ; maar vrouwen en ouderlingen werden wreed omgebracht. Zelfs kinderen moesten het ontgelden. 's Avonds kleurde de hemel zich rood door de vlammen, die hoeven en dorpen vernietigden. De Franschen hielden hunnen intocht !

Fransche bespieders brachten het nieuws dezer barbaarschheid aan de Klauwaarts over. En nogmaals konden deze zich voorstellen, welk lot Vlaanderen bedreigde, moesten de Franschen overwinnen.

Ons leger nam zijn stellingen in. De meerschen bij de Leye waren met tenten overdekt. Banieren en wimpels wapperden. Wit, rood en blauw... 't waren de kleuren van Brugge en menige tent vertoonde ze. De stadsge-nooten van Breydel en De Coninck vormden 't hoofd-deel van ons leger. De groote banier van Vlaanderen, de zwarte leeuw met bloedroode tong en vreeselijke klauwen, ontplooidde zich op 't paviljoen van Gwijde van Namen.

Ook te Ieperen waren de Leliaarts meester ; maar het volk wilde naar Kortrijk ! 1.200 voetknechten en boogschutters vertrokken uit Ieperen om 't Vlaamsche leger te versterken.

25.000 man stonden gereed om Vlaanderen te verdedigen.

Vijf en twintig duizend Vlamingen tegen zestig duizend Franschen !

Wevers, volders, visschers, smeden, timmerlieden, metsers, molenaars, kaarsgieters, wevers, beenhouwers huidevetters, houtwerkers, zagers, ambachtslieden en loeren, gewapend met hand- en voetbogen, lansen, bijlen, speren of met eene « gepinde staaf » den vreeselijken goedendag, moesten strijden tegen ridders en soldeniers.

Maar ze streden voor hun vrijheid, voor hun goed recht, voor hun vrouwen en kinderen.

Ze wilden overwinnen of sterven...

Zoo lag het Vlaamsche leger bij Kortrijk.

De Franschen naderen den Pottelberg ! klonk het onder de Klauwaarts.

Verspieders hadden dit nieuws aangebracht. Deze tijding joeg niemand schrik aan.

Arnold en Flip dienden bij 't beenhouwersambacht onder hun deken Jan Breydel.

— Weldra zullen we dus aan den slag geraken, zei Flip.

— Ja... wat zal het einde wezen ? antwoordde Arnold.

— De vrijheid... of de dood ! hernam Flip beslist. Maar de Franschen zijn om muilperen gekomen... en deze liggen al gereed. Wij kunnen niet verliezen... want we strijden voor ons recht. Nog eenige dagen en de Brugsche vrouwen en de meisjes halen ons met gejuich, gezang en klokkengelui in ! Maar hoor eens, Flip... 't is nog te vroeg om te gaan slapen, willen we eens een wandeling doen langs den Pottelberg ? Mogelijk kunnen we bespiedingswerk verrichten. Gasten als wij zijn nog te jong om den luiaard uit te hangen. Gaat ge mee ?

Arnold stemde toe en de stoutmoedige jongelingen verlieten het kamp. Ze waagden zich ver en hoorden gerucht in de legerplaats hunner vijanden. Plotseling zagen ze een man langs den grond wegsluipen. Driftig sprongen de jongelingen op hem toe. Tot hun verrassing herkenden ze Hein, den strandlooper. De laffe verrader was inderdaad naar het Fransche leger vertrokken en bood er zich als spion aan. Hij trad in dienst van een Vlaamschen edelman, Willem van Mosscher, die bij Kortrijk zijn kasteel bezat.

Van Mosscher was een Leliaart, die Robrecht van Artois tot gids diende. Hij had hem als legerplaats den Pottelberg aangewezen. Hein kon den eerloozen ridder tot nut zijn. Immers Hein was een Vlaming, een buitengewoon listige kerel, die tamelijk veil tot in het Vlaamsche leger dringen mocht. Maar nu viel de deugniet in de handen van twee jongelingen, die nog met hem moesten afrekenen.

— Ha, ha ! spotte Flip, bergen ontmoeten elkander riet, maar menschen wel. Welk geluk, dat ik nu uw rooden kop tusschen mijn handen heb....

— Waarom wilt ge me kwaad doen... ik ben onschuldig ! kloeg de gevangene.

— Hein den strandlooper is zoo onnoozel als een wichtje van twee dagen, hernam de knecht.

— Hein den strandlooper ! herhaalde de spion schijnbaar verwonderd, maar zoo heet ik niet... Ge hebt een verkeerde vast, goede lieden. Ik moet zeker op uw vijand wonderwel gelijken.

— Ge lijkt er zoo wonderwel op dat ge het zijt. Ja, ja, dezelfde rosse haren, dezelfde sluwe oogskens, denzelfden wijden gaapmond, kortom 't zelfde gedrocht als van den schurk.

— Maar moet ik nu sterven omdat ge mij voor een ander aanziet. ? kermde de strandlooper. Ik ben een dienstknecht van den heer Willem van Mosscher wiens kasteel ginder staat.

— Wel bedank voor uwe inlichting, Willem van Mosscher is een vuige Leliaart, een verrader gelijk den heer van Sijsssele. En gij zijt dus van de zeekust naar hier afgezakt, om dien vent te dienen ? 't Is uit met u.

Hein werd naar het kamp gevoerd en aan een galg gehangen.

III.

De 11de Juli 1302 brak aan.

Rond zes uur schaarden de Vlamingen zich in slagorde. Zwijgend nam iedere afdeeling zijn aangewezen plaats in. Heden moest Vlaanderen vrijgevochten worden !

Gwijde van Namen en Willem van Gulik reden voor de laatste maal langs het leger.

— Dappere en moedige lieden ! spraken ze, strijdt hardnekkig voor uw vrouwen en kinderen, voor de keuren en voorrechten van uw vaderland. De nederlaag is de verdelging van uw nabestaanden. Schenkt geen genade maar doodt alles. Moest een der onzen bukken of achteruit deinzen, zich bukken om buit te verzamelen, dat hij onmiddellijk sterve ! Slaat naar den kop der paarden... een gevallen ros... een verloren ruiter. Al onze hoop is op God gevestigd. Hij zal ons in deze rechtvaardige zaak helpen. Sluit de rangen, weerstaat den schok der ruitery en de overwinning is aan ons.

De oversten stegen af. Een priester droeg voor het leger het misoffer op. De aanvoerders gingen ter Communie. Ieder strijder knielde... en als één man bracht 't gansche Vlaamsche heir een deeltje der heilige aarde

aan de lippen... de aarde van Vlaanderen, waarvoor de fiere Klauwaarts hun bloed veil hadden.

Dan traden eenige burgers uit de rangen waaronder De Coninck. De poorters werden tot ridders geslagen. En toen barste het gejuich los. Die daad getuigde dat voortaan niet alleen geboorte, maar vooral verdienste iemand verhief.

Het Fransche leger, o, schande ! geleid door een Vlaming, den Leliaart Willem van Mosscher, verlaat den Pottelberg. Het moet het kasteel ontzetten. De kortsten weg om de sterkte te bereiken loopt door de stad. Maar Kortrijkspoorten zijn gesloten. De vijanden moeten dus een omweg doen, trekken eerst Zuid-, dan Noordwaarts tot ze voor de Groeninghebeek staan. Doch de Vlamingen wachten hen daar af... en onze dapperen deinzen niet. Ze willen den kamp wagen tegen een driemaal sterkere overmacht. De Fransche boogschutters worden op de Klauwaarts afgezonden.

De strijd zal beginnen. De Fransche boogschutters trekken langs een ondiepte over de Groeninghebeek... een deel ruitery volgt hen. De vijanden zullen bij de Groote beek een aanval doen.

De slag vangt aan... Wolken pijlen schieten fluitend door de lucht... Welhaast zijn de kokers ledig... Men hanteert de zwaarden... De Franschen stormen door de beek en schokken zoo geweldig tegen de Vlaamsche boogschutters dat deze wijken. Eenigen slaan zelfs op de vlucht...

— De boeren, de dorpers zullen de eer van den dag

... roept een Fransch edelman. De adel wil zelf de Vlamingen verdelgen....

— Dat de ruitery dan voorwaarts trekke ! gebiedt Artois.

Raoul de Nesle smeekt den veldheer, zijn bevel te herroepen.

— Laat onze boogschutters de vijanden verder verstrooien... onze taak zal des te gemakkelijker zijn, zegt hij.

— Boogschutters achteruit... ridders voorwaarts ! riep de opperbevelhebber.

— Montjoie, St. Denis ! klinkt het geestdriftig.

De Fransche ruiters schieten weg... Nauwelijks raken de hoeven hunner paarden den grond. De opgewonden edelen vertrappelen hun eigen boogschutters... Het voetvolk ziet verrast op... Zijn het de Vlamingen die chargeeren ? Neen, neen, hun eigen heeren ! Verminkte, misvormde lijken bedekken weldra den grond. De overlevenden vluchten als zinneloozen heen.

Maar de Vlamingen staan pal. Hun boogschutters wijken achter de voetknechten. De goedendags vormen een ijzeren muur... De Franschen bonzen op een muur van gepinde staven, waartegen de wapenrustingen knarsen...

De muur beweegt zich... niet achterwaarts doch omhoog, omlaag... en bij iedere schok storten paarden en ruiters neer. Lijken van menschen en dieren vullen welhaast de beek op... Willem van Gulik verricht wonderen van dapperheid... driemaal valt hij, maar

iederem keer staat hij weer op en gelukt er in zijn mannen te doen standhouden.

— Vlaanderen den Leeuw ! roept de dappere Gulik en met zijn getrouwen werpt hij zich op de Franschen. De kerels van 't vrije scheppen nieuwen moed en de vijand wordt als in den arm des doods gegrepen. Snel dunnen zijne rangen... wapens doorklieven de lucht, beuken helmen en harnassen, stooten in de flanken der steigerende paarden.

De ontzadelde edelen verdringen of vertrappelen elkander. Sommigen smeecken om genade.

— Kan niet verstaan ! klinkt het terug.

De laatste Franschen worden terug gedreven en komen in de beek om.

De eerste aanval der ruitery is mislukt. Jan de Lens wil hulpe bieden, doet een uitval maar wordt door de wakkere Ieperlingen terug in het kasteel gedreven.

Intusschen daagt nieuwe ruitery op. De tweede stormloop zal nog geweldiger zijn. Haat, razernij over de eerste nederlaag vervult de Franschen.

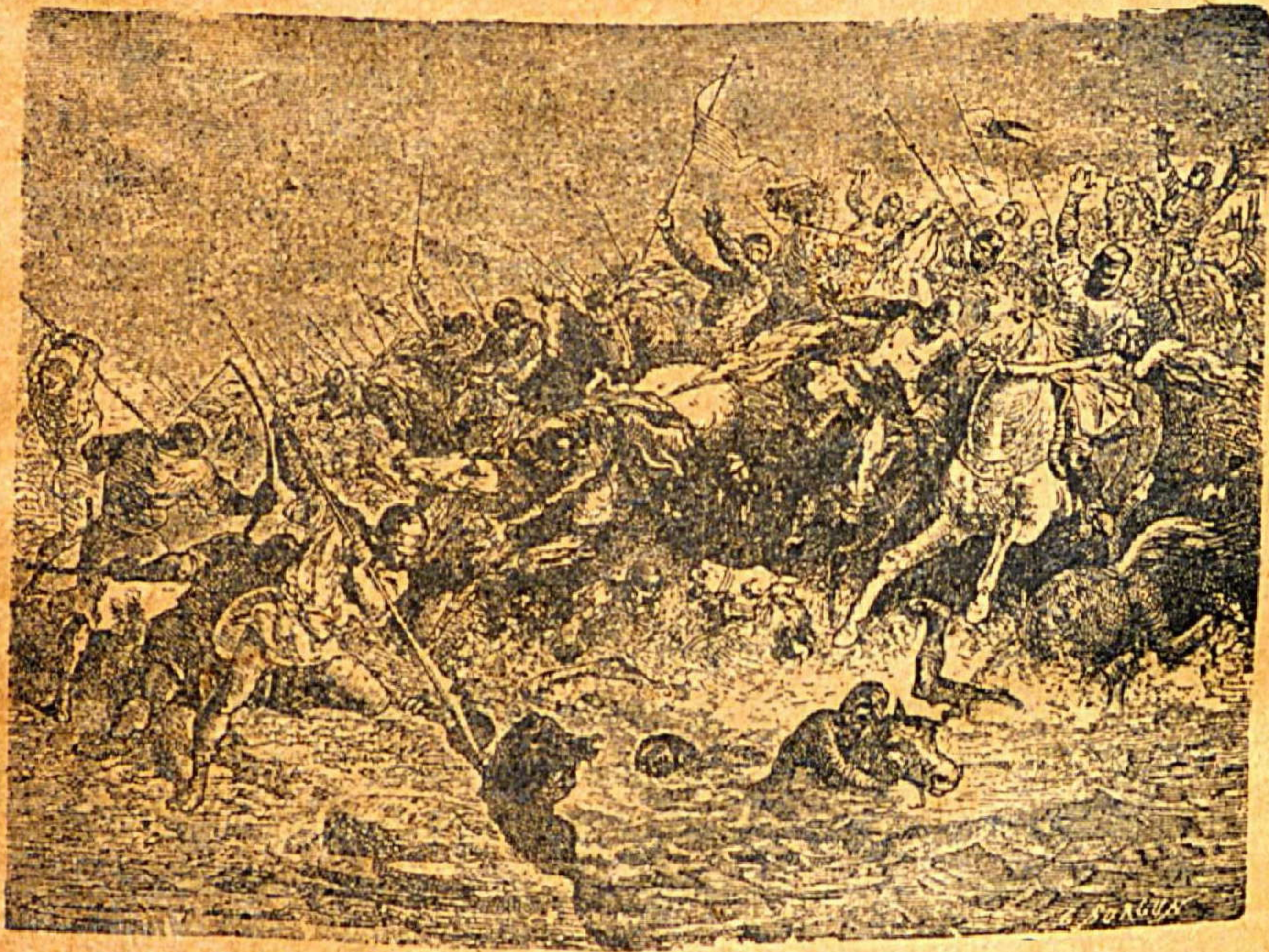
— Vlaanderen den Leeuw dondert het over Groeninghe.

Ginder verheft zich de zwarte leeuw met zijne roode tong, die nog rooder is, met de klauwen, welke schijnen te slaan... En nog tal van leeuwen dansen aan de schachten der Klauwaartlansen...

De Franschen zijn daar. Maar ze bonzen weeral op een muur van ijzer. En honderden Franschen val-

len. Robrecht van Artois, de opperbevelhebber, is wanhopig. Hij wil de ruiters verzamelen.

— Vlaanderen den Leeuw ! dondert het eensklaps. Willem van Saaftinge is daar... De monnik van Ter Doest heft zijn bebloeden goedendag op... Een vreeselijke bons en de neef van Frankrijk's vorst stort ter aarde.

— Ik ben Robrecht van Artois, ik geef mij over ! schreeuwt de legeroverste in doodsangst.

— Ik versta geen Fransch ! antwoord Willem van Saaftinge.

Hij laat zijn gepinde staaf vallen en Robrecht van Artois wordt gedood.

De worsteling wordt nu een slachting. Jacques Du Chatillon sneuvelt eveneens. Pierre Flotte die voor de eerste maal zijns levens een harnas draagt en gesnoefd had dat hij naar een overwinning trok, smeekte om genade, maar sterft ook. De laatste Franschen vluchten. De Klauwaarts achtervolgen hen. Willem van Mosscher valt op de knieën en belooft trouw te zweren aan Gwijde van Dampierre. Doch men spot met den lafaard, die den vijand als gids diende, en doodt hem.

Geen enkele Leliaart blijft gespaard. Eenige Fransche heeren worden echter gevangen genomen. De Klauwaarts jagen de vluchtelingen ver na. 's Avonds ziet men Franschen voor de poorten van Doornik. Ridderd verkopen er hun wapenrusting voor een klomp brood en nog beven de beangstigde edelen te veel, om het voedsel naar den mond te brengen.

Op een klein stuk perkament, hem door een Franschen ridder togezonden, lazen Filips de Schoone en Joanna van Navarre de voor hen zoo verschrikkelijke tijding. En nogmaals ondervonden ze, dat de Vlamingen geen slavenjuk droegen.

Een rijke buit viel de overwinnaars in de handen, zijden en fluweelen tenten met edelgesteenten versierd, vergulde harnassen, wapenen, wagens en ook eene menigte fiere paarden. Op het slagveld verza-

melden de Klauwaarts meer dan vijf honderd gulden sporen, welke als zegeteeken en in O. L. Vr. Kerk te Kortrijk opgehangen werden.

De slag duurde drie uren, maar welk een worsteling! Drie en zestig graven en baronnen, elf honderd ridders en verscheidene duizenden soldeniers sneuvelden.

Arnold en Flip trokken eenige dagen later met de overwinnaars Brugge binnen.

Vrouwen en meisjes getooid met bloemen traden zingende hun dappere echtgenooten, vaders, zonen, broeders of verloofden tegemoet. Grijsaards met tranen in de oogen, drukten zwijgend en toch veel zeggend de handen van verwanten en bekenden. Van het pas herbouwde Belfort staken de trompen. Op alle torens en torentjes klepte of beierde het, waartusschen de zware stemme van de zegeklok uit de halle zich mengde.

Straten, openbare gebouwen en huizen waren versierd en alom wapperden vlaggen en wimpels

En te midden der markt werd door nijverige timmermanshanden een verhoog opgericht, om de nieuw geslagen ridders te huldigen. Welk een gejubel, welk een gejuich, maar luide, ja, boven 't gegons der groote klok donderde het :

— Heil De Coninck !

— Heil Breydel !

Willem van Saaftinge keerde naar de abdij van Ter Doest terug.

Hij werkte op het land toen hij hoorde dat bij Kortrijk zou gestreden worden. Dadelijk spande hij zijn paarden uit. Hij besteed er een van en verwisselde het ander te Brugge voor een wapenrusting en wapenen.

Toen draafde hij naar Kortrijk en nam deel aan den slag.

We kennen die gebeurtenissen uit dien tijd uit verhalen toen geschreven, zooals door een pater te Gent en door Lodewijk van Velthem, in 1302, pastoor te Sichein.

Te Brugge bezit men nog veel rekeningen van de toen gedane uitgaven.

Door den slag van Groeninghe hadden de Vlamingen verloor dat ons land bij Frankrijk werd ingelijfd

Een deel van het slagveld van Groeninge behoort nu tot de stad Kortrijk. Waar onze vaders streden, verheft zich een prachtig gedenkteeken. Voor Jan Breydel en Pieter De Coninck staat een standbeeld te Brugge.

EINDE.